

Legalizarea Avortului: Pro sau Contra?

Avortul rămâne una dintre cele mai controversate probleme ale societății noastre actuale. Aceasta s-a acutizat, mai ales, din momentul în care avortul a devenit un act medico-legal. Ceea ce diferențiază avortul față de alte dezbateri sociale este atât existența contradicțiilor de ordin legal, medical, etic, religios, cât și modul în care acesta afectează diferite categorii de grupuri sociale, printre care: femeile însărcinate, fătul văzut atât ca entitate umană, cât și ca entitate non-umană, personalul medical, Biserica, dar și statul însuși. Această dezbatere se desfășoară între 2 tabere diferite, susținătorii pro-viață, care consideră că actul de avort este o „crimă”, și cei care sprijină dreptul femeilor de a decide dacă doresc sau nu să aducă pe lume un copil. Încă nu s-a ajuns la o concluzie în discuția de față. Pentru a putea dezbate această problemă morală, trebuie să înțelegem, mai întâi, ce înseamnă procedura.

Avortul, termen provenit din latinescul „ab” – „fără” și „ortus” – „naștere”, reprezintă demersul de întrerupere al sarcinii (spontană sau provocată), prin eliminarea fătului, din cavitatea uterină înainte de termenul de gestație și având drept efect moartea acestuia ^[1]. În cele ce urmează, vom comenta însă, doar cazurile în care avortul a fost cauzat de o procedură medicală, nefiind rezultatul unei afecțiuni congenitale, sau, după cum mai este numit popular, vom discuta problematica „avortului la cerere”. Întrucât, mai bine de 50% dintre țările lumii au regim democratic (115 din 167 de țări ^[2], printre care și România), următoarele puncte de vedere și referințe vor fi realizate din această perspectivă.

Un prim argument, și poate unul dintre cele mai puternice, face referire la dreptul femeii de a alege, de a avea putere de decizie asupra propriului ei corp, ca premisă a libertății individuale ^[3]. Dacă un guvern poate sili o femeie să își ducă sarcina la capăt, nu o poate forța și la alte acte, precum să se sterilizeze? Deci, am vorbi atunci de un regim totalitar, în care drepturile civice sunt ignorate cu desăvârșire, putând să se ajungă, foarte ușor, la abuzuri. Istoria recentă ne oferă destule exemple în această privință, dar nu trebuie să privim mai departe de evenimentele care au avut loc chiar în România, în perioada regimului pro-natalist implementat de Nicolae Ceaușescu, începând cu anul 1966. Deoarece avortul, cât și formele de contracepție erau ilegale, femeile au recurs la metode alternative ale procedurii, însoțite de consecințe grave, din punct de vedere medical. Acest lucru a determinat o creștere exponențială a mortalității materne (de 10 ori mai mare decât în restul Europei). Contrar așteptărilor, numărul de sarcini finalizate a scăzut în mod considerabil, în timp ce mai bine de 10.000 de femei au murit datorită complicațiilor apărute în timpul procedurii de avort realizate în mod riscant ^[4]. De altfel, dreptul la reproducere și contracepție a fost introdus în cadrul drepturilor umane la Conferința Internațională a Drepturilor Omului din Teheran, în 1968.

Când vorbim despre avort, trebuie să luăm în considerare și cazul violului sau a incestului (Studiile arată că aproximativ 70 de țări ale lumii interzic avortul chiar și în aceste circumstanțe serioase, mama putând fi omorâtă sau închisă dacă recurge la avort ^[5]), care lasă traume serioase asupra psihicului femeii: victima poate să nu conștientizeze actul nedrept la care a fost supusă, poate să se blameze și să fie de părere că merită ceea ce i s-a întâmplat sau să îi fie teamă să vorbească din credința că va fi considerată responsabilă de cele întâmplate. O meta-analiză a 28 de studii efectuate la femei și fete cu vârsta de 14 ani și peste, care au avut o experiență sexuală obținută prin forță, amenințare sau incapacitate, a constatat că 65% dintre

aceste victime nu au recunoscut că au fost violate ^{[6][7]}, deci nu s-au prezentat la medicul ginecolog pentru o consultație și nu au recurs nici la pilula de a doua zi, atât de des invocată de susținătorii pro-viață (subliniem că totul se datorează șocului emoțional puternic și nu lipsei de grijă sau moralitate).

Mai mult, nu putem să ignorăm dreptul mamei de a alege să își salveze viața, dacă aceasta îi este pusă în pericol de către făt, datorită unor cauze de tip medical (aproximativ 30 de țări din lume interzic avortul în orice circumstanță ^[5]). Vom cita analogia filosofului J.J.Thomson: „Suppose you find yourself trapped in a tiny house with a growing child. I mean a very tiny house, and a rapidly growing child—you are already up against the wall of the house and in a few minutes you’ll be crushed to death. The child on the other hand won’t be crushed to death; if nothing is done to stop him from growing he’ll be hurt, but in the end he’ll simply burst open the house and walk out a free man. ^[8]”. Ambele părți implicate în acest caz sunt inocente: atât mama, cât și copilul nenăscut. Dar asta nu înseamnă că persoana strivită, adică femeia, nu poate acționa în autoapărare și să își salveze viața. Ca răspuns celor care nu consideră nici acest caz de avort justificabil, invocăm Articolul 2, Paragraful 2 din „Convenția Europeană privind Drepturile Omului”: „Moartea nu este considerată ca fiind cauzată prin încălcarea acestui articol în cazurile în care aceasta ar rezulta dintr-o recurgere absolut necesară la forță: a. pentru a asigura apărarea oricărei persoane împotriva violenței ilegale, care-i periclitează propria viață; b. pentru a efectua o arestare legală sau a împiedica evadarea unei persoane legal deținute; c. pentru a reprimă, conform legii, tulburări violente sau o insurecție.”. Adică, crima rezultată din autoapărare nu este considerată o faptă penală, deși în cazul avortului, nu putem vorbi de nicio crimă (folosim totuși termenul pe care îl invocă susținătorii pro-viață). De altfel, Jeffrey Reiman, profesor de filozofie și religie, menționează faptul că a omorî pe cineva sau ceva, nu poate fi considerat un act greșit din punct de vedere moral, atâta timp cât ființa în cauză nu își conștientizează existența ^[9]. În plus, dacă copilul riscă să aibă o boală incurabilă sau un handicap major care l-ar condamna la o existență chinuită, nimeni nu poate obliga mama să își asume responsabilitatea de a da naștere și de a crește un copil care ar suferi în urma deciziei luate. James Watson, laureat al premiului Nobel pentru descoperirea ADN-ului, susține avortul fetilor anormali, iar Peter Singer menționează: „apartenența la specia Homo-sapiens nu este o chestiune de ordin moral. Dacă ar fi să comparăm un câine cu un copil sever afectat fizic sau mintal, am ajunge rapid la concluzia că acesta dispune de capacități superioare omului ^[10]”.

Unul dintre contraargumentele cele mai des folosite în această problematică face referire la statutul fătului, care este văzut drept entitate umană. Nicio societate civilizată nu permite uciderea altei ființe umane fără a pedepsi acest act, iar susținătorii pro-viață consideră avortul cu nimic diferit față de o crimă. Ei spun că adopția este o alternativă viabilă, având același rezultat ca avortul.

Această discuție pornește de la modul de definire a ființei umane și de la răspunsul la întrebarea controversată: Când începe viața? Susținătorii pro-viață afirmă că statutul de persoană este definit prin apartenența persoanei la specia umană și nu este în dependență de un anumit stadiu de dezvoltare din cadrul acestei specii. La fel ca și cuvintele „bebeluș” sau „adolescent”, termenii de „embrion” și „făt” se referă la ființa umană în diverse stadii de dezvoltare.

Bineînțeles, cei care se opun avortului, vor comenta că viața umană începe din momentul fecundării ovulului și, deci, fetusul este de fapt o ființă. Din punct de vedere legal,

unei persoane îi este atribuită titlul de cetățean de-abia în momentul nașterii și nu înainte. Majoritatea tribunalelor internaționale se abțin și astăzi de la acordarea concretă a statutului de civil cu drepturi depline unui făt. Majoritatea avorturilor au loc în primul trimestru de sarcină, când fetusul nu există independent de mamă, iar sistemul nervos nu este complet dezvoltat ^[11]. Mulți filosofi, de-a lungul istoriei, au singularizat creierul și capacitatea de a raționa drept factori principali care diferențiază statutul de om de cel de animal. Spre exemplu, René Descartes definește omul ca fiind „un lucru care cugetă”, având drept trăsătură principală rațiunea ^[12], iar Lucian Blaga afirmă că omul este o ființă culturală, cu un „destin creator” ^[13]. Astfel, folosind aceste idei, ajungem la concluzia că fetusul nu poate căpăta statutul de persoană, tocmai pentru că îi lipsește organul capabil să îi confere rațiune. Și dacă este să o luăm ad litteram, și ovulele fertilizate în vitro ar putea fi considerate vieți. Cu toate acestea, ele sunt irosite în mod curent. Hai să ne imaginăm un scenariu fictiv: să presupunem că suntem într-o casă în flăcări în care se află un bebeluș și o cutie cu 100 de ovule fecundate. Avem posibilitatea să salvăm doar una dintre cele 2 opțiuni. Vom alege sugarul sau cutia care conține 100 de copii posibili? Presupun că răspunsul este clar în acest caz și subliniază faptul că nu percepem fetusul ca fiind o ființă umană până în momentul în care se naște efectiv.

Legat de adopție, aceasta nu poate fi privită ca alternativă a avortului, deoarece studiile arată că rata adopțiilor în România este una precară, cu mai puțin de 2% din copiii părăsiți ajungând să fie integrați în cadrul unei familii ^[14]. Ceea ce înseamnă că restul de 98% rămân, în continuare, în centrele de plasament, unde condițiile sunt, adeseori, precare, iar copilul este lipsit de iubire, factorul esențial pentru o dezvoltare sănătoasă și echilibrată a acestuia. După cum bine știm, mulți copii din centrele de plasament nu reușesc să își creeze un viitor și să se adapteze în societate, odată ce împlinesc vârsta de 18 ani ^{[15][16]}. Deci, silim astfel un copil nenăscut la o viață lipsită de iubire și cu un viitor pus sub semnul întrebării, pentru că nimeni nu își va asuma responsabilitatea creșterii și educării acestuia.

În concluzie, există păreri și opinii în ambele tabere ale discuției, dar sperăm că am convins cititorul de validitatea argumentelor aduse, astfel încât să considere că avortul ar trebui să rămână o procedură medicală legală.

Bibliografie:

- [1] – Luca V., Moga M., „Urgențe în obstetrică”, Editura Universității Transilvania, Brașov, 2006; pag 55-81
- [2] – The Economist „[Democracy Index 2017](#)”
- [3] – „[Declarația Universală a Drepturilor Omului](#)”
- [4] – Wagner M., Badea M., „Commentary: the public health consequences of restricted induces abortion lessons from Romania”, Am. J. Public Health, 1992; 82: 1328-1331
- [5] – [The World’s Abortion Law](#)
- [6] – [Why most rape victims never acknowledge what happened?](#)
- [7] - [Why Don't Victims of Sexual Harassment Come Forward Sooner?](#)
- [8] – J.J.Thomson "A Defense of Abortion", 1971; pag 52
- [9] – J.Reiman, „Abortion, infanticide and the asymmetric value of life”, Journal of Social Philosophy, 1996; 27: 181-200
- [10] – P.Singer, „Sanctity of Life or Quality of Life?”, Pediatrics, 1983; pag: 128-129
- [11] – Trevor Weston, „Atlas de Anatomie”, Ed. Vox, 1997; pag. 143-145
- [12] – René Descartes, „Meditații Metafizice”
- [13] – Lucian Blaga, „Geneza Metaforei și Sensul Culturii”
- [14] – [Studiu Adoptiv](#)
- [15] – [Efectele instituționalizării asupra copiilor din România](#)
- [16] – [Abuzurile din Centrele de Plasament Românești](#)